

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Debatten om borgernes rettigheder er et vigtigt led i den aktuelle debat om velfærdssamfundets fremtid. SF mener, at forudsætningen for reel velfærd er, at borgerne sikres grundlæggende demokratiske og sociale rettigheder. Ikke mindst de udsatte grupper har behov for større sikkerhed vedrørende deres rettigheder i samfundet. Derfor har man brug for en bredere debat om, hvad man som borger i dette land skal have ret til, og hvilken service man ønsker at yde borgerne inden for hvilke rammer. Debatten om borgernes rettigheder er ikke mindst vigtig i et decentraliseret velfærdssystem som det danske. Decentralisering har mange fordele, men den skal sammenkædes med, at den enkelte har en række fastlagte rettigheder. Denne debat om borgernes rettigheder ønsker SF at sætte skub i med dette forslag.

SF ser det som det offentliges opgave at løse en række kollektive opgaver i samfundet. SF ønsker ikke at opstille en række firkantede løsninger eller detaljerede lovgivninger, men at præcisere borgernes rettigheder med respekt for borgernes forskelligheder og individuelle valg. SF ønsker et velfærdssamfund med valgfrihed og indflydelse for den enkelte. SF ønsker ændringer i den offentlige sektor, så brugere og ansatte får større indflydelse og offentlige institutioner får større selvforvaltning. SF ønsker en udbygning af borgernes valgfrihed inden for den offentlige sektor.

Ord som effektivisering, omstrukturering og fornyelse har præget debatten om den offentlige sektor i de senere år. De nedskæringer og omlægninger, det har ført med sig, er alt for ofte foretaget uden forsvarlig hensyntagen til borgernes krav på en rimelig service. Der er derfor brug for at sikre, at hensynet til borgerne står centralt i den offentlige planlægning.

Sikringen af borgernes rettigheder skal ske inden for rammer, som sikrer økonomisk ansvarlighed. En del af de konkrete forslag til borgerrettigheder er udgiftskrævende, hvilket fordrer, at områderne prioriteres i finanslovsforhandlingerne og i forhandlingerne med kommunerne om den kommunale økonomi. SF

forestiller sig ikke, at alle elementer i forslaget skal gennemføres her og nu, men det er så meget desto vigtigere at få fastlagt en plan for deres gennemførelse. Under alle omstændigheder vil der være behov for prioriteringer i de offentlige udgifter, og forslagene skal ses som et led i en sådan prioritering.

Forslagets del A tager udgangspunkt i den enkelte borgers forhold til og samarbejde med offentlige myndigheder, idet borgernes rettigheder i forhold til det offentlige system ikke mindst handler om den måde, de offentlige ydelser gives på, og den måde, de offentlige institutioner møder borgerne på. Offentlige institutioner og deres ansatte skal møde borgerne med respekt og være åbne over for borgernes individuelle forudsætninger, ønsker og behov. Borgerne skal behandles som ligeværdige samarbejdspartnere med ret til ordentlig behandling og medindflydelse på egen sagsbehandling. Udviklingen af velfærden har betydet, at borgerne stiller større krav om udfoldelsesmuligheder og større indflydelse i forhold til offentlige servicetilbud som børnehaver, skoler, sygehuse og plejehjem. Borgerne skal derfor sikres større valgmuligheder inden for det offentlige system.

I forlængelse heraf foreslås det i dette forslags del B at sikre borgerne rettigheder i forhold til en række konkrete områder: Ret til at få plads til sit barn i et pædagogisk dagpasningstilbud af høj kvalitet, ret til uddannelse, ret til ordentlig pleje og boligforhold for ældre, ret til ordentlig behandling i sundhedssystemet, ret for fysisk og psykisk handicappede til ordentlige behandlings-, pleje- og udviklingsmuligheder samt ret til behandlingstilbud for misbrugere. Borgernes rettigheder på disse områder skal ses i sammenhæng med såvel kvalitetssikring som valgfrihed inden for det offentlige område. Retten til at få plads i et pædagogisk dagtilbud er andet og mere end retten til at få sit barn passet et eller andet sted inden for kommunens grænser, ligesom unges ret til uddannelse og praktikplads skal udfolde sig inden for et rimeligt udbud af muligheder.